

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1400/2002 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 31ης Ιουλίου 2002

για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

τον κανονισμό αριθ. 19/65/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 2ας Μαρτίου 1965, περί εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1215/1999⁽²⁾, και ιδίως το άρθρο 1,

Μετά από δημοσίευση σχεδίου του παρόντος κανονισμού⁽³⁾,

Μετά από διαβούλευση με τη συμβουλευτική επιτροπή για τις περιοριστικές πρακτικές και τις δεσπόζουσες θέσεις,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Από την εμπειρία που έχει αποκτηθεί στον τομέα της αυτοκινητοβιομηχανίας όσον αφορά τη διανομή καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων και ανταλλακτικών και την παροχή υπηρεσιών εξυπηρέτησης μετά την πώληση, είναι δυνατόν να οριστούν κατηγορίες κάθετων συμφωνιών οι οποίες μπορούν να θεωρηθούν ότι πληρούν κανονικά τις απαιτήσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3.
- (2) Η εμπειρία αυτή οδηγεί στο συμπέρασμα ότι στον τομέα αυτό απαιτούνται κανόνες αυστηρότεροι από εκείνους που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2790/1999 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1999, για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών⁽⁴⁾.
- (3) Αυτοί οι αυστηρότεροι κανόνες για την απαλλαγή κατά κατηγορία («εφεξής η απαλλαγή») εφαρμόζονται σε κάθετες συμφωνίες για την αγορά ή πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων, σε κάθετες συμφωνίες για την αγορά ή πώληση ανταλλακτικών για αυτοκίνητα οχήματα και σε κάθετες συμφωνίες για την αγορά ή πώληση υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων όταν οι συμφωνίες αυτές συνάπτονται μεταξύ μη ανταγωνιζομένων επιχειρήσεων ή από ορισμένες ενώσεις λιανοπωλητών ή επισκευαστών. Στις συμφωνίες αυτές περιλαμβάνονται οι κάθετες συμφωνίες μεταξύ ενός διανομέα που δραστηριοποιείται σε επίπεδο λιανικής πώλησης ή ενός εξουσιοδοτημένου επισκευαστή και ενός (περαιτέρω) διανομέα ή επισκευαστή. Ο παρών κανονισμός θα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται στις ανωτέρω κάθετες συμφωνίες όταν αυτές περιλαμβάνουν δευτερεύουσες ρήτρες σχετικά με την κτήση ή την άσκηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Ο όρος «κάθετες συμφωνίες» πρέπει να οριστεί κατά τρόπο ώστε να περιλαμβάνει τόσο τις συμφωνίες αυτές όσο και τις αντίστοιχες εναρμονισμένες πρακτικές.

(4) Το ευεργέτημα της απαλλαγής κατά κατηγορία πρέπει να περιοριστεί στις κάθετες συμφωνίες για τις οποίες μπορεί να θεωρηθεί με επαρκή βεβαιότητα ότι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3.

(5) Οι κάθετες συμφωνίες που εμπίπτουν στις κατηγορίες που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό μπορούν να βελτιώσουν την οικονομική αποτελεσματικότητα σε μια αλυσίδα παραγωγής ή διανομής, επιτρέποντας έναν καλύτερο συντονισμό μεταξύ συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Μπορούν, ιδίως, να οδηγήσουν στη μείωση του κόστους συναλλαγών και διανομής των μερών στη συμφωνία και στη βελτιστοποίηση των επιπέδων επενδύσεων και πωλήσεών τους.

(6) Η πιθανότητα τα αποτελέσματα αυτά να αντισταθμίζουν τις ενδεχόμενες αρνητικές για τον ανταγωνισμό επιπτώσεις των περιορισμών που περιέχονται στις κάθετες συμφωνίες εξαρτάται από την ισχύ των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων στην αγορά και, συνεπώς, από το βαθμό στον οποίο οι επιχειρήσεις αυτές αντιμετωπίζουν τον ανταγωνισμό που προέρχεται από άλλους προμηθευτές προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται εναλλάξιμα ή υποκατάστατα από τον αγοραστή λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

(7) Πρέπει να καθοριστούν όρια βασιζόμενα στα μερίδια αγοράς για να αντικατοπτρίζεται η ισχύς των προμηθευτών στην αγορά. Επιπλέον, ο παρών τομεακός κανονισμός πρέπει να περιέχει αυστηρότερους κανόνες από εκείνους που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2790/1999, ιδίως όσον αφορά την επιλεκτική διανομή. Τα όρια κάτω από τα οποία μπορεί να θεωρηθεί ότι τα πλεονεκτήματα που εξασφαλίζονται από τις κάθετες συμφωνίες αντισταθμίζουν τα περιοριστικά αποτελέσματά τους, πρέπει να ποικίλλουν ανάλογα με τα χαρακτηριστικά των διαφόρων ειδών κάθετων συμφωνιών. Συνεπώς, μπορεί να θεωρηθεί ότι σε γενικές γραμμές οι κάθετες συμφωνίες συνεπάγονται παρόμοια πλεονεκτήματα όταν το μερίδιο του προμηθευτή στις αγορές διανομής καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων ή ανταλλακτικών δεν υπερβαίνει το 30 ή το 40 % όταν η πώληση των καινούργιων αυτοκινήτων γίνεται με σύστημα ποσοτικής επιλεκτικής διανομής. Όσον αφορά τις υπηρεσίες εξυπηρέτησης μετά την πώληση, μπορεί να θεωρηθεί γενικά ότι οι κάθετες συμφωνίες με τις οποίες ο προμηθευτής καθορίζει κριτήρια για τον τρόπο με τον οποίο οι εξουσιοδοτημένοι από αυτόν επισκευαστές πρέπει να παρέχουν υπηρεσίες επισκευής ή συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων του σχετικού σήματος και τους παρέχει κατάλληλο εξοπλισμό και κατάρτιση για το σκοπό αυτό συνεπάγονται παρόμοια πλεονεκτήματα εάν το μερίδιο αγοράς του δικτύου εξουσιοδοτημένων επισκευαστών του προμηθευτή δεν υπερβαίνει το 30 %. Ωστόσο, στην περίπτωση των κάθετων συμφωνιών που περιλαμβάνουν υποχρεώσεις αποκλειστικής διάθεσης, κρίσιμο στοιχείο για τον προσδιορισμό των συνολικών επιπτώσεων των κάθετων συμφωνιών στην αγορά είναι το μερίδιο αγοράς που κατέχει ο αγοραστής.

⁽¹⁾ ΕΕ 36 της 6.3.1965, σ. 533/65.⁽²⁾ ΕΕ L 148 της 15.6.1999, σ. 1.⁽³⁾ ΕΕ C 67 της 16.3.2002, σ. 2.⁽⁴⁾ ΕΕ L 336 της 29.12.1999, σ. 21.

- (8) Όταν το μερίδιο αγοράς υπερβαίνει τα ανωτέρω όρια δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι κάδετες συμφωνίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 επιτυγχάνουν συνήθως αντικειμενικά πλεονεκτήματα τέτοιου είδους και έκτασης ώστε να αντισταθμίζονται οι αρνητικές τους επιπτώσεις στον ανταγωνισμό. Ωστόσο, παρόμοια πλεονεκτήματα πρέπει να αναμένονται σε περίπτωση ποιοτικής επιλεκτικής διανομής ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή.
- (9) Για να αποφευχθούν περιπτώσεις στις οποίες ο προμηθευτής καταγγέλλει μια συμφωνία επειδή ο διανομέας ή ο επισκευαστής εφαρμόζει ανταγωνιστικές πρακτικές όπως ενεργητικές ή παθητικές πωλήσεις σε αλλοδαπούς καταναλωτές, διανομή περισσότερων σημάτων ή υπερβολαία υπηρεσιών επισκευής ή συντήρησης, σε κάθε κοινοποίηση καταγγελίας πρέπει να αναφέρονται εγγράφως και με σαφήνεια οι λόγοι της καταγγελίας, οι οποίοι πρέπει να είναι αντικειμενικοί και διαφανείς. Επιπλέον, για να ενισχυθεί η ανεξαρτησία των διανομών και επισκευαστών σε σχέση με τους προμηθευτές τους, πρέπει να προβλεφθούν ελάχιστες προειδοποιητικές προθεσμίες για τη μη ανανέωση των συμφωνιών ορισμένου χρόνου και για την καταγγελία των συμφωνιών αορίστου χρόνου.
- (10) Για να διευκολυνθεί η ενοποίηση της αγοράς και να επιτραπεί στους διανομείς ή στους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές να επωφεληθούν από νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες, οι διανομείς ή οι εξουσιοδοτημένοι επισκευαστές πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εξαγοράζουν άλλες επιχειρήσεις του ίδιου τύπου που πωλούν ή επισκευάζουν αυτοκίνητα οχήματα του ίδιου σήματος εντός του συστήματος διανομής. Για το σκοπό αυτό, κάθε κάδετη συμφωνία μεταξύ προμηθευτή και διανομέα ή εξουσιοδοτημένου επισκευαστή πρέπει να προβλέπει ότι οι τελευταίοι μπορούν να μεταβιβάσουν όλα τα δικαιώματα και όλες τις υποχρεώσεις τους σε οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση του ίδιου τύπου που πωλεί ή επισκευάζει αυτοκίνητα του ίδιου σήματος εντός του συστήματος διανομής, την οποία αυτοί επιλέγουν.
- (11) Για να διευκολυνθεί η ταχεία επίλυση κάθε ενδεχόμενης διαφοράς μεταξύ των μερών στη συμφωνία διανομής, η οποία διαφορετικά θα μπορούσε να παρεμποδίσει τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, πρέπει να τυγχάνουν απαλλαγής μόνον οι συμφωνίες που παρέχουν σε καθένα από τα μέρη το δικαίωμα να προσφύγει σε ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα ή διαιτητή, ιδίως σε περίπτωση κοινοποίησης καταγγελίας της συμφωνίας.
- (12) Ανεξάρτητα από το μερίδιο αγοράς των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων, ο παρών κανονισμός δεν καλύπτει τις κάδετες συμφωνίες που περιλαμβάνουν ορισμένα είδη περιορισμών ιδιαίτερα επίζημων για τον ανταγωνισμό (περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας), οι οποίοι συνήθως περιορίζουν υπολογίσιμα τον ανταγωνισμό ακόμα και σε περίπτωση χαμηλών μεριδίων αγοράς χωρίς να είναι απαραίτητοι για την επίτευξη των θετικών αποτελεσμάτων που αναφέρονται ανωτέρω. Αυτό ισχύει ιδίως για τις κάδετες συμφωνίες που περιλαμβάνουν περιορισμούς όπως η επιβολή ελάχιστων ή σταθερών τιμών μεταπώλησης και, με ορισμένες εξαιρέσεις, περιορισμούς όσον αφορά τη γεωγραφική περιοχή ή την πελατεία στην οποία ένας διανομέας ή επισκευαστής μπορεί να πωλεί τα προϊόντα ή να παρέχει τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης. Οι συμφωνίες αυτές δεν πρέπει να δικαιούνται το ευεργέτημα της απαλλαγής.
- (13) Πρέπει να εξασφαλιστεί ότι ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός στην κοινή αγορά και μεταξύ διανομικών εγκατεστημένων σε διαφορετικά κράτη μέλη δεν περιορίζεται όταν ένας προμηθευτής εφαρμόζει επιλεκτική διανομή σε ορισμένες αγορές και άλλες μορφές διανομής σε άλλες. Ειδικότερα, οι συμφωνίες επιλεκτικής διανομής που περιορίζουν τις παθητικές πωλήσεις σε οποιοδήποτε τελικό χρήστη ή μη εξουσιοδοτημένο διανομέα που είναι εγκατεστημένος σε αγορές όπου έχουν παραχωρηθεί αποκλειστικές γεωγραφικές περιοχές πρέπει να εξαιρείται από το ευεργέτημα της απαλλαγής, όπως και οι συμφωνίες επιλεκτικής διανομής οι οποίες περιορίζουν τις παθητικές πωλήσεις σε ομάδες πελατών που έχουν παραχωρηθεί αποκλειστικά σε άλλους διανομείς. Επίσης, δεν πρέπει να χορηγείται το ευεργέτημα της απαλλαγής σε συμφωνίες αποκλειστικής διανομής εάν υπάρχουν περιορισμοί στις ενεργητικές ή παθητικές πωλήσεις σε οποιοδήποτε τελικό χρήστη ή μη εξουσιοδοτημένο διανομέα εγκατεστημένο σε αγορές όπου χρησιμοποιείται η επιλεκτική διανομή.
- (14) Το δικαίωμα οποιοδήποτε διανομέα να πραγματοποιεί παθητικές πωλήσεις καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων ή, κατά περίπτωση, ενεργητικές πωλήσεις σε τελικούς χρήστες, πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα να πωλεί τα αυτοκίνητα σε τελικούς χρήστες που έχουν εξουσιοδοτήσει μεσάζοντα ή υπεύθυνο αγορών να αγοράσει, να παραλάβει, να μεταφέρει ή να αποθηκεύσει καινούργες αυτοκίνητο όχημα για λογαριασμό τους.
- (15) Το δικαίωμα οποιοδήποτε διανομέα να πωλεί καινούργη αυτοκίνητα οχήματα ή ανταλλακτικά ή το δικαίωμα οποιοδήποτε εξουσιοδοτημένου επισκευαστή να πραγματοποιεί παθητικές ή, κατά περίπτωση, ενεργητικές πωλήσεις υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης σε οποιοδήποτε τελικό χρήστη, πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο ή σχετικές ιστοσελίδες αναφοράς στο Διαδίκτυο.
- (16) Οι περιορισμοί που επιβάλλουν προμηθευτές στις πωλήσεις των διανομικών τους σε οποιοδήποτε τελικό χρήστη σε άλλα κράτη μέλη, για παράδειγμα όταν εξαρτούν την αμοιβή του διανομέα ή την τιμή αγοράς από τον προορισμό των αυτοκινήτων οχημάτων ή από τον τόπο διανομής των τελικών χρηστών, ισοδυναμούν με έμμεσο περιορισμό στις πωλήσεις. Άλλα παραδείγματα έμμεσων περιορισμών στις πωλήσεις είναι οι ποσοστώσεις διάθεσης που βασίζονται σε ζώνη πωλήσεων άλλη από την κοινή αγορά, ανεξάρτητα από το εάν συνδυάζονται ή όχι με στόχους πωλήσεων. Τα συστήματα προμηθευτή που βασίζονται στον προορισμό των οχημάτων ή κάθε μορφή εφοδιασμού διανομικών με προϊόντα η οποία συνιστά διάκριση, είτε σε περίπτωση έλλειψης προϊόντων είτε σε άλλη περίπτωση, ισοδυναμούν επίσης με έμμεσο περιορισμό στις πωλήσεις.
- (17) Οι κάδετες συμφωνίες που δεν υποχρεώνουν τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές στο σύστημα διανομής του προμηθευτή να τηρούν τις εγγυήσεις, να παρέχουν δωρεάν εξυπηρέτηση και να πραγματοποιούν τις αναγκαίες εργασίες σε περίπτωση ανάκλησης ελαττωματικών αυτοκινήτων για κάθε αυτοκίνητο όχημα του σχετικού κατασκευαστή που έχει πωληθεί στην κοινή αγορά, ισοδυναμούν με έμμεσο περιορισμό στις πωλήσεις και δεν πρέπει να δικαιούνται απαλλαγής. Η υποχρέωση αυτή δεν θίγει το δικαίωμα του προμηθευτή να υποχρεώνει με τη σειρά του τον διανομέα να εξασφαλίζει, όσον αφορά τα καινούργη αυτοκίνητα που έχει πωλήσει, την

- τήρηση των εγγυήσεων, τη δωρεάν εξυπηρέτηση και την εκτέλεση των εργασιών κατά την ανάκληση ελαττωματικών αυτοκινήτων, είτε από τον ίδιο τον διανομέα ή, σε περίπτωση υπεργολαβίας, από τον ή τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές στους οποίους οι υπηρεσίες αυτές έχουν ανατεθεί με υπεργολαβία. Οι καταναλωτές πρέπει συνεπώς σε όλες αυτές τις περιπτώσεις να μπορούν να απευθύνονται στον διανομέα, εάν οι ανωτέρω υποχρεώσεις δεν εκπληρώθηκαν με ικανοποιητικό τρόπο από τον εξουσιοδοτημένο επισκευαστή στον οποίο ο διανομέας ανέθεσε με υπεργολαβία αυτές τις υπηρεσίες. Επιπλέον, για να επιτραπεί στους διανομείς αυτοκινήτων οχημάτων να πραγματοποιούν πωλήσεις σε τελικούς χρήστες σε όλη την κοινή αγορά, η απαλλαγή πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στις συμφωνίες διανομής οι οποίες απαιτούν από τους επισκευαστές που υπάγονται στο δίκτυο του προμηθευτή να παρέχουν υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης για τα προϊόντα της συμφωνίας και τα αντίστοιχα προϊόντα, ανεξάρτητα από τον τόπο πώλησης αυτών των προϊόντων εντός της κοινής αγοράς.
- (18) Σε αγορές στις οποίες χρησιμοποιείται επιλεκτική διανομή, πρέπει να χορηγείται απαλλαγή σε περίπτωση επιβολής σε διανομέα απαγόρευσης να ασκεί δραστηριότητες από πρόσθετο τόπο εγκατάστασης εάν πρόκειται για διανομείς αυτοκινήτων οχημάτων άλλων από τα επιβατικά ή τα ελαφρά επαγγελματικά αυτοκίνητα οχήματα. Αυτή η απαγόρευση, ωστόσο, δεν πρέπει να καλύπτεται από την απαλλαγή, αν περιορίζει την επέκταση της επιχείρησης του διανομέα στον εγκεκριμένο τόπο εγκατάστασης, περιορίζοντας, για παράδειγμα, την ανάπτυξη ή απόκτηση της αναγκαίας υποδομής για την αύξηση του όγκου των πωλήσεων, περιλαμβανομένης της αύξησης που επιτυγχάνεται με πωλήσεις μέσω του Διαδικτύου.
- (19) Δεν θα ήταν σκόπιμο να τυγχάνει απαλλαγής κάθε κάθετη συμφωνία που περιορίζει την πώληση γνήσιων ανταλλακτικών ή ανταλλακτικών εφάμιλλης ποιότητας από μέλη του συστήματος διανομής σε ανεξάρτητους επισκευαστές οι οποίοι τα χρησιμοποιούν για την παροχή υπηρεσιών επισκευής ή συντήρησης. Χωρίς δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά τα ανταλλακτικά, οι ανεξάρτητοι επισκευαστές δεν θα ήταν σε θέση να ανταγωνιστούν αποτελεσματικά τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές, εφόσον δεν θα μπορούσαν να παράσχουν στους καταναλωτές υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που ενισχύουν την ασφάλεια και την αξιόπιστη λειτουργία των αυτοκινήτων οχημάτων.
- (20) Για να δώσει στους τελικούς χρήστες το δικαίωμα να αγοράζουν καινούργια αυτοκίνητα οχήματα με τις ίδιες προδιαγραφές με εκείνα που πωλούνται σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος από οποιοδήποτε διανομέα που πωλεί αντίστοιχα μοντέλα και είναι εγκατεστημένος στην κοινή αγορά, η απαλλαγή πρέπει να χορηγείται μόνο σε κάθετες συμφωνίες που επιτρέπουν σε διανομείς να παραγγείλουν, να αποθηκεύσουν και να πωλήσουν οποιοδήποτε τέτοιο όχημα που αντιστοιχεί σε μοντέλο της σειράς προϊόντων της συμφωνίας. Εφόσον οι όροι προσφοράς συνιστούν διάκριση ή είναι αντικειμενικά αδικαιολόγητοι, ιδίως εκείνοι που αφορούν το χρόνο παράδοσης ή τις τιμές που εφαρμόζονται από τον προμηθευτή για αντίστοιχα οχήματα, τότε εκλαμβάνονται ως περιορισμοί στη δυνατότητα του διανομέα να πωλεί αυτά τα οχήματα.
- (21) Τα αυτοκίνητα οχήματα είναι δαπανηρά και πολυσύνθετα από τεχνική άποψη αγαθά τα οποία απαιτούν επισκευή και συντήρηση σε τακτικά και μη τακτικά χρονικά διαστήματα. Ωστόσο, δεν είναι απαραίτητο οι διανομείς καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων να αναλαμβάνουν επίσης την επισκευή και συντήρησή τους. Το έννομο συμφέρον των προμηθευτών και των τελικών χρηστών ικανοποιείται πλήρως εάν ο διανομέας αναθέτει με υπεργολαβία σε έναν ή περισσότερους επισκευαστές στο σύστημα διανομής του προμηθευτή την εκτέλεση των εργασιών, περιλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από την παραχωρηθείσα εγγύηση, της δωρεάν εξυπηρέτησης και των εργασιών σε περίπτωση ανάκλησης ελαττωματικών αυτοκινήτων οχημάτων. Ωστόσο, στην περίπτωση αυτή πρέπει να διευκολύνεται η πρόσβαση στις υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης. Για τον σκοπό αυτό, ο προμηθευτής μπορεί να απαιτεί από τους διανομείς που αναθέτουν την παροχή των υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης με υπεργολαβία σε έναν ή περισσότερους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές να γνωστοποιούν το όνομα και τη διεύθυνση του ή των εν λόγω συνεργείων επισκευών. Εάν οποιοδήποτε από αυτά τα εξουσιοδοτημένα συνεργεία επισκευών δεν είναι εγκατεστημένο πλησίον του σημείου πώλησης, ο προμηθευτής μπορεί επίσης να απαιτεί από τον διανομέα να γνωστοποιεί στους τελικούς χρήστες την απόσταση του ή των εν λόγω συνεργείων επισκευών από το σημείο πώλησης. Ωστόσο, ο προμηθευτής μπορεί να επιβάλει τις υποχρεώσεις αυτές μόνον εάν επιβάλλει επίσης παρόμοιες υποχρεώσεις σε διανομείς των οποίων τα συνεργεία επισκευών δεν βρίσκονται στις εγκαταστάσεις του σημείου πώλησης.
- (22) Επιπλέον, δεν είναι απαραίτητο οι εξουσιοδοτημένοι επισκευαστές να πωλούν επίσης καινούργια αυτοκίνητα οχήματα για να μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης. Συνεπώς, η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει κάθετες συμφωνίες που περιλαμβάνουν άμεση ή έμμεση υποχρέωση ή κίνητρο που έχει σαν αποτέλεσμα τη σύνδεση των πωλήσεων με τις υπηρεσίες που παρέχονται μετά την πώληση ή που εξαρτά την παροχή μιας από τις υπηρεσίες αυτές από την παροχή άλλης υπηρεσίας. Αυτό ισχύει ιδίως όταν η αμοιβή των διανομέων ή των εξουσιοδοτημένων επισκευαστών για την αγορά ή πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών που απαιτούνται για μια δραστηριότητα εξαρτάται από την αγορά ή πώληση προϊόντων ή υπηρεσιών που αφορούν την άλλη δραστηριότητα, ή όταν όλα αυτά τα προϊόντα ή υπηρεσίες εντάσσονται αδιάκριτα σε ενιαίο σύστημα αμοιβών ή εκπτώσεων.
- (23) Για να εξασφαλίσει συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού στις αγορές επισκευής και συντήρησης και να επιτρέψει στους επισκευαστές να παρέχουν στους τελικούς χρήστες ανταγωνιστικά ανταλλακτικά, και ιδίως γνήσια ανταλλακτικά ή ανταλλακτικά εφάμιλλης ποιότητας, η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει τις κάθετες συμφωνίες που περιορίζουν τη δυνατότητα των εξουσιοδοτημένων επισκευαστών στο σύστημα διανομής του κατασκευαστή, των ανεξάρτητων διανομέων ανταλλακτικών, των ανεξάρτητων επισκευαστών ή τελικών χρηστών να προμηθεύονται ανταλλακτικά από τον κατασκευαστή τους ή από άλλο προμηθευτή που αυτοί επιλέγουν. Αυτό δεν επηρεάζει την αμοιβαία ευθύνη του κατασκευαστή των ανταλλακτικών.

- (24) Εξάλλου, προκειμένου να δοθεί στους εξουσιοδοτημένους και τους ανεξάρτητους επισκευαστές και στους τελικούς χρήστες η δυνατότητα να γνωρίζουν ποιος είναι ο κατασκευαστής των συστατικών ή των ανταλλακτικών των αυτοκινήτων οχημάτων και να επιλέγουν μεταξύ ανταγωνιστικών ανταλλακτικών, η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει συμφωνίες με τις οποίες ο κατασκευαστής αυτοκινήτων οχημάτων περιορίζει τη δυνατότητα του κατασκευαστή συστατικών ή γνήσιων ανταλλακτικών να επιθέτει με ευδιάκριτο τρόπο το εμπορικό του σήμα ή το λογότυπό του επί των εν λόγω συστατικών μερών. Επιπλέον, για την διευκόλυνση αυτής της επιλογής και της πώλησης των ανταλλακτικών τα οποία παρήχθησαν σύμφωνα με τις τυποποιημένες προδιαγραφές και τα πρότυπα παραγωγής και ποιότητας που καθορίζει ο κατασκευαστής του αυτοκινήτου οχήματος για την παραγωγή συστατικών ή ανταλλακτικών, τεκμαίρεται ότι τα ανταλλακτικά είναι γνήσια εάν ο κατασκευαστής τους πιστοποιεί ότι είναι εφάμιλλης ποιότητας με τα συστατικά που χρησιμοποιήθηκαν για τη συναρμολόγηση του σχετικού αυτοκινήτου οχήματος και κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τις προαναφερόμενες προδιαγραφές και πρότυπα παραγωγής. Άλλα ανταλλακτικά για τα οποία ο κατασκευαστής μπορεί να πιστοποιήσει ανά πάσα στιγμή ότι είναι εφάμιλλης ποιότητας με τα συστατικά που χρησιμοποιήθηκαν για τη συναρμολόγηση ορισμένου αυτοκινήτου οχήματος μπορούν να πωλούνται ως ανταλλακτικά εφάμιλλης ποιότητας.
- (25) Η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει κάδρες συμφωνίες που περιορίζουν τη χρήση ανταλλακτικών εφάμιλλης ποιότητας για την επισκευή ή συντήρηση αυτοκινήτων οχημάτων εκ μέρους των εξουσιοδοτημένων επισκευαστών. Ωστόσο, λόγω της άμεσης συμβατικής ευθύνης των κατασκευαστών αυτοκινήτων για τις επισκευές που καλύπτονται από εγγύηση, για τη δωρεάν εξυπηρέτηση και για τις εργασίες κατά την ανάκληση ελαττωματικών οχημάτων, οι συμφωνίες που επιβάλλουν υποχρεώσεις στους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές να χρησιμοποιούν τα γνήσια ανταλλακτικά που προμηθεύει ο κατασκευαστής του οχήματος για τις επισκευές αυτές πρέπει να καλύπτονται από την απαλλαγή.
- (26) Για να εξασφαλιστούν συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού στην αγορά υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης και να εμποδιστεί ο αποκλεισμός των ανεξάρτητων επισκευαστών, οι κατασκευαστές αυτοκινήτων πρέπει να επιτρέπουν στους ενδιαφερόμενους ανεξάρτητους φορείς να έχουν πλήρη πρόσβαση σε όλες τις τεχνικές πληροφορίες, το διαγνωστικό και λοιπό εξοπλισμό, τα εργαλεία, περιλαμβανομένου κάθε χρήσιμου λογισμικού και την κατάρτιση που απαιτείται για την επισκευή και συντήρηση των αυτοκινήτων οχημάτων. Οι ανεξάρτητοι φορείς στους οποίους πρέπει να δοθεί αυτή η πρόσβαση είναι ιδίως οι ανεξάρτητοι επισκευαστές, οι κατασκευαστές εξοπλισμού ή εργαλείων επισκευής, οι εκδότες τεχνικών εντύπων πληροφόρησης, οι αυτοκινητιστικές λέσχες, οι επιχειρήσεις παροχής οδικής βοήθειας, οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες επίβλεψης και δοκιμής και οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες κατάρτισης σε επισκευαστές. Ειδικότερα, οι όροι πρόσβασης πρέπει να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ εξουσιοδοτημένων και ανεξάρτητων φορέων, να εξασφαλίζουν χωρίς καθυστέρηση τη ζητούμενη πρόσβαση και οι τιμές που εφαρμόζονται για τις παρεχόμενες τεχνικές πληροφορίες δεν πρέπει να αποθαρρύνουν την πρόσβαση σε αυτές και να λαμβάνουν υπόψη το βαθμό στον οποίο οι πληροφορίες θα χρησιμοποιηθούν από τον ανεξάρτητο φορέα. Ο προμηθευτής των αυτοκινήτων οχημάτων πρέπει να υποχρεούται να παρέχει στους ανεξάρτητους επισκευαστές πρόσβαση στις τεχνικές πληροφορίες για τα καινούργια αυτοκίνητα οχήματα ταυτόχρονα με τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές και να μην υποχρεώνει τους ανεξάρτητους φορείς να αγοράζουν περισσότερες πληροφορίες από εκείνες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των σχετικών εργασιών. Οι προμηθευτές πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν πρόσβαση στις τεχνικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τον επαναπρογραμματισμό της ηλεκτρονικής διατάξης ενός αυτοκινήτου οχήματος. Είναι ωστόσο θεμιτό και αποδεκτό να αρνούνται οι προμηθευτές την πρόσβαση σε τεχνικές πληροφορίες που θα επέτρεπαν σε έναν τρίτο να παρακάμψει ή να εξουδετερώσει αντικλεπτικές συσκευές εγκατεστημένες σε αυτοκίνητο όχημα, να αναβαθμονομήσει τις ηλεκτρονικές διατάξεις του ή να παρέμβει, για παράδειγμα, στις συσκευές που περιορίζουν την ταχύτητά του, εκτός εάν η προστασία κατά της κλοπής και κατά της αναβαθμιζόμενης ή παραβίασης των συσκευών αυτών μπορεί να επιτευχθεί με άλλο λιγότερο περιοριστικό τρόπο. Τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και τεχνονομίας, περιλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τις ανωτέρω συσκευές, πρέπει να ασκούνται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται κάθε κατάχρηση.
- (27) Για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση και να αποτραπούν οι αθέμιτες συμπράξεις στις σχετικές αγορές και να δοθεί στους διανομείς η δυνατότητα να πωλούν αυτοκίνητα οχήματα δύο ή περισσότερων κατασκευαστών που δεν είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις, η απαλλαγή κατά κατηγορίες πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένους ειδικούς όρους. Για το σκοπό αυτό, η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει τις υποχρεώσεις μη ανταγωνισμού. Ειδικότερα, δεν πρέπει να χορηγείται απαλλαγή για τις απαγορεύσεις πώλησης σημάτων ανταγωνιστών, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή να απαιτεί από τον διανομέα να εκθέτει τα αυτοκίνητα σε ειδικά για κάθε σήμα τμήματα του χώρου έκθεσης για να αποφεύγεται η σύγχυση μεταξύ των σημάτων. Το ίδιο ισχύει για την υποχρέωση έκθεσης όλης της σειράς αυτοκινήτων οχημάτων του κατασκευαστή, εάν αυτό καθιστά αδύνατη ή αδικαιολόγητα δυσχερή την πώληση ή έκθεση των αυτοκινήτων που κατασκευάζονται από μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις. Επίσης, η υποχρέωση απασχόλησης ειδικού για κάθε σήμα προσωπικού πωλήσεων θεωρείται ότι συνιστά έμμεση υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού και συνεπώς δεν πρέπει να καλύπτεται από την απαλλαγή, εκτός εάν ο διανομέας αποφασίσει να απασχολήσει ειδικό για κάθε σήμα προσωπικό και ο προμηθευτής αναλαμβάνει το σύνολο του πρόσθετου κόστους που προκύπτει.
- (28) Για να εξασφαλιστεί ότι οι επισκευαστές έχουν τη δυνατότητα να επισκευάζουν ή να συντηρούν όλα τα αυτοκίνητα οχήματα, η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει καμία υποχρέωση που περιορίζει τη δυνατότητα των επισκευαστών αυτοκινήτων οχημάτων να παρέχουν υπηρεσίες επισκευής ή συντήρησης για σήματα ανταγωνιστών προμηθευτών.
- (29) Επιπλέον, για την εξαίρεση από το πεδίο της απαλλαγής ορισμένων περιορισμών που επιβάλλονται σε μερικές περιπτώσεις στο πλαίσιο ενός επιλεκτικού συστήματος διανομής πρέπει να πληρούνται ορισμένοι ειδικοί όροι. Αυτό ισχύει ιδίως για τις υποχρεώσεις που έχουν ως αποτέλεσμα να εμπόδίζουν τα μέλη συστήματος επιλεκτικής διανομής να πωλούν σήματα συγκεκριμένων ανταγωνιστών προμηθευτών, γεγονός που θα μπορούσε εύκολα να οδηγήσει στον αποκλεισμό ορισμένων σημάτων από την αγορά. Πρόσθετοι όροι

- είναι αναγκαίοι για την ανάπτυξη του ενδοσηματικού ανταγωνισμού και την ενοποίηση της αγοράς, για να δοθεί στους διανομείς και τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές που το επιθυμούν η δυνατότητα να επωφελούνται από επιχειρηματικές ευκαιρίες εκτός του τόπου εγκατάστασής τους και για να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη φορέων που θα διανέμουν σήματα περισσότερων κατασκευαστών. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να χορηγείται απαλλαγή στον περιορισμό της άσκησης δραστηριοτήτων από μη εγκεκριμένο τόπο εγκατάστασης για τη διανομή επιβατικών ή ελαφρών επαγγελματικών αυτοκινήτων οχημάτων ή την παροχή υπηρεσιών επισκευής ή συντήρησης. Ο προμηθευτής μπορεί να απαιτεί τα πρόσθετα σημεία πώλησης ή παράδοσης επιβατικών ή ελαφρών επαγγελματικών αυτοκινήτων οχημάτων ή τα καταστήματα επισκευών να συμμορφώνονται με τα ποιοτικά κριτήρια που ισχύουν για ανάλογα καταστήματα που βρίσκονται στην ίδια γεωγραφική περιοχή.
- (30) Η απαλλαγή δεν πρέπει να καλύπτει τους περιορισμούς στη δυνατότητα του διανομέα να πωλεί υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης για αυτοκίνητα οχήματα.
- (31) Οι περιορισμοί στο μερίδιο αγοράς, το γεγονός ότι ορισμένες κάθετες συμφωνίες δεν καλύπτονται και οι όροι που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό πρέπει κανονικά να εξασφαλίζουν ότι οι συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται η απαλλαγή κατά κατηγορία δεν δίνουν στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να καταργήσουν τον ανταγωνισμό για ουσιαστικό μέρος των σχετικών προϊόντων και υπηρεσιών.
- (32) Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες συμφωνίες που διαφορετικά θα είχαν τύχει απαλλαγής έχουν αποτελέσματα ασυμβίβαστα με το άρθρο 81 παράγραφος 3, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να άρει το ευεργέτημα της απαλλαγής. Αυτό μπορεί να συμβεί ιδίως εάν ο αγοραστής έχει σημαντική ισχύ στη σχετική αγορά στην οποία μεταπωλεί αγαθά ή παρέχει υπηρεσίες ή εάν παράλληλα δίκτυα κάθετων συμφωνιών έχουν παρόμοια αποτελέσματα που περιορίζουν ουσιαστικά την πρόσβαση ή τον ανταγωνισμό στη σχετική αγορά. Αυτά τα σωρευτικά αποτελέσματα μπορούν επίσης να προκύψουν στην περίπτωση της επιλεκτικής διανομής. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να άρει το ευεργέτημα της απαλλαγής εάν ο ανταγωνισμός περιορίζεται αισθητά σε κάποια αγορά λόγω της παρουσίας προμηθευτή με ισχύ στην αγορά ή αν οι τιμές ή οι όροι διάθεσης στους διανομείς αυτοκινήτων οχημάτων παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ γεωγραφικών αγορών. Η Επιτροπή μπορεί ακόμη να άρει το ευεργέτημα της απαλλαγής αν κατά την προμήθεια προϊόντων αντιστοιχών με τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης εφαρμόζονται τιμές ή όροι πώλησης που συνιστούν διακρίσεις, ή αδικαιολόγητα υψηλές προσαυξήσεις, όπως εκείνες που εφαρμόζονται για τα μοντέλα με δεξιό τιμόνι.
- (33) Ο κανονισμός αριθ. 19/65/ΕΟΚ παρέχει στις αρχές των κρατών μελών την εξουσία να άρουν το ευεργέτημα της απαλλαγής για κάθετες συμφωνίες που έχουν αποτελέσματα ασυμβίβαστα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 81 παράγρα-
- φος 3, εφόσον τα αποτελέσματα αυτά γίνονται αισθητά στο έδαφός τους ή σε μέρος του εδάφους αυτού που έχει όλα τα χαρακτηριστικά χωριστής γεωγραφικής αγοράς. Η άσκηση της εθνικής αυτής εξουσίας δεν πρέπει να θίγει την ομοιόμορφη εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού σε όλη την κοινή αγορά και την πλήρη αποτελεσματικότητα των μέτρων που λαμβάνονται κατ' εφαρμογή των κανόνων αυτών.
- (34) Για να βελτιώσει την εποπτεία των παράλληλων δικτύων κάθετων συμφωνιών που έχουν παρόμοια περιοριστικά αποτελέσματα και καλύπτουν πάνω από το 50 % δεδομένης αγοράς, η Επιτροπή μπορεί να κηρύξει τον παρόντα κανονισμό ανεφάρμοστο σε κάθετες συμφωνίες που περιέχουν συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς την οικεία αγορά, αποκαστώντας έτσι την πλήρη εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 1 στις συμφωνίες αυτές.
- (35) Η απαλλαγή πρέπει να χορηγείται με την επιφύλαξη της εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 82 της συνθήκης σχετικά με την κατάχρηση δεσπόζουσας θέσης.
- (36) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1475/95 της Επιτροπής, της 28ης Ιουνίου 1995, σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες συμφωνιών διανομής, πώλησης και εξυπηρέτησης μετά την πώληση αυτοκινήτων οχημάτων⁽¹⁾ εφαρμόζεται έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2002. Για να δοθεί σε όλους τους φορείς η δυνατότητα να προσαρμόσουν τις κάθετες συμφωνίες που συμβιβάζονται με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1475/95 και εξακολουθούν να ισχύουν κατά τη λήξη της απαλλαγής δυνάμει του εν λόγω κανονισμού, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί μεταβατική περίοδος έως την 1η Οκτωβρίου 2003 κατά τη διάρκεια της οποίας οι συμφωνίες αυτές πρέπει να απαλλαγούν από την απαγόρευση του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, δυνάμει του παρόντος κανονισμού.
- (37) Προκειμένου να δοθεί σε όλους τους φορείς που εφαρμόζουν σύστημα επιλεκτικής διανομής καινούργιων επιβατικών και ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων η δυνατότητα να προσαρμόσουν τις επιχειρηματικές τους στρατηγικές στη μη εφαρμογή της απαλλαγής στις ρήτρες τόπου εγκατάστασης, είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ότι οι όροι του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) αρχίζουν να ισχύουν την 1η Οκτωβρίου 2005.
- (38) Η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί συστηματικά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ιδίως όσον αφορά τις επιπτώσεις του στον ανταγωνισμό στη λιανική πώληση αυτοκινήτων οχημάτων και στην παροχή εξυπηρέτησης μετά την πώληση στην κοινή αγορά ή ουσιαστικά τμήματά της. Η παρακολούθηση πρέπει να αφορά τις επιπτώσεις του κανονισμού στη δομή και το επίπεδο συγκέντρωσης της διανομής αυτοκινήτων οχημάτων και οποιεσδήποτε επιπτώσεις προκύπτουν για τον ανταγωνισμό. Η Επιτροπή πρέπει επίσης να προβεί σε αξιολόγηση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και να συντάξει έκθεση αξιολόγησης το αργότερο έως τις 31 Μαΐου 2008,

(¹) ΕΕ L 145 της 29.6.1995, σ. 25.

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

- α) «ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις»: οι πραγματικοί ή δυνητικοί προμηθευτές στην ίδια αγορά προϊόντων. Η αγορά προϊόντων περιλαμβάνει προϊόντα ή υπηρεσίες που θεωρούνται από τον αγοραστή εναλλάξιμα ή υποκατάστατα των προϊόντων ή υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται·
- β) «υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού»: κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση δυνάμει της οποίας ο αγοραστής δεν μπορεί να παράγει, να αγοράζει, να πωλεί ή να μεταπωλεί προϊόντα ή υπηρεσίες που είναι ανταγωνιστικά προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της σύμβασης, ή οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση υποχρέωση του αγοραστή να αγοράζει από τον προμηθευτή ή από άλλη επιχείρηση την οποία υπέδειξε ο προμηθευτής πάνω από το 30 % των προϊόντων ή υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, των αντίστοιχων προϊόντων ή υπηρεσιών και των υποκατάστατών τους στη σχετική αγορά, του ποσοστού αυτού υπολογιζόμενου με βάση την αξία των αγορών που πραγματοποίησε ο αγοραστής το προηγούμενο ημερολογιακό έτος. Η υποχρέωση να πωλεί ο διανομέας τα αυτοκίνητα οχήματα άλλων προμηθευτών σε χωριστά τμήματα του χώρου έκθεσης για να αποφεύγεται η σύγχυση μεταξύ των σημάτων, δεν συνιστά υποχρέωση μη ανταγωνισμού για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού. Η υποχρέωση του διανομέα να διατηρεί ειδικό για κάθε σήμα προσωπικό πωλήσεων συνιστά υποχρέωση μη ανταγωνισμού για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, εκτός εάν ο διανομέας αποφασίζει να απασχολήσει ειδικό για κάθε σήμα προσωπικό πωλήσεων και ο προμηθευτής αναλαμβάνει το σύνολο του πρόσθετου κόστους που προκύπτει·
- γ) «κάθετες συμφωνίες»: συμφωνίες ή εναρμονισμένες πρακτικές που συνάπτονται μεταξύ δύο ή περισσότερων επιχειρήσεων κάθεμία από τις οποίες δραστηριοποιείται, για τους σκοπούς της συμφωνίας, σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής ή διανομής·
- δ) «κάθετοι περιορισμοί»: περιορισμοί του ανταγωνισμού που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 81 παράγραφος 1 της συνθήκης, εφόσον οι περιορισμοί αυτοί περιέχονται σε κάθετη συμφωνία·
- ε) «υποχρέωση αποκλειστικής διάθεσης»: κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση του προμηθευτή να πωλεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης σε έναν μόνον αγοραστή στην κοινή αγορά για συγκεκριμένη χρήση ή προς μεταπώληση·
- στ) «σύστημα επιλεκτικής διανομής»: σύστημα διανομής στο πλαίσιο του οποίου ο προμηθευτής αναλαμβάνει να πωλεί, άμεσα ή έμμεσα, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης μόνο σε διανομείς ή επισκευαστές που έχουν επιλεγεί με καθορισμένα κριτήρια και στο πλαίσιο του οποίου οι εν λόγω διανομείς ή επισκευαστές αναλαμβάνουν να μην πωλούν αυτά τα προϊόντα ή υπηρεσίες σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς ή σε ανεξάρτητους επισκευαστές, με την επιφύλαξη της δυνατότητας να πωλούν ανταλλακτικά σε ανεξάρτητους επισκευαστές ή της υποχρέωσης να παρέχουν στους ανεξάρτητους φορείς όλες τις τεχνικές πληροφορίες, το διαγνωστικό εξοπλισμό, τα εργαλεία και την κατάρτιση που απαιτείται για την επισκευή και συντήρηση των αυτοκινήτων οχημάτων ή για την εφαρμογή των μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας·
- ζ) «σύστημα ποσοτικής επιλεκτικής διανομής»: σύστημα επιλεκτικής διανομής στο οποίο ο προμηθευτής χρησιμοποιεί για την επιλογή των διανομμένων ή επισκευαστών κριτήρια που περιορίζουν άμεσα τον αριθμό τους·
- η) «σύστημα ποιοτικής επιλεκτικής διανομής»: σύστημα επιλεκτικής διανομής στο οποίο ο προμηθευτής χρησιμοποιεί για την επιλογή των διανομμένων ή επισκευαστών καθαρά ποιοτικά κριτήρια που υπαγορεύονται από τη φύση των προϊόντων ή υπηρεσιών της σύμβασης, καθορίζονται με ομοιόμορφο τρόπο για όλους τους διανομείς ή επισκευαστές που ζητούν να συμμετάσχουν στο σύστημα διανομής, δεν εφαρμόζονται με τρόπο που συνιστά διάκριση και δεν περιορίζουν άμεσα τον αριθμό των διανομμένων ή επισκευαστών·
- θ) «δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας»: περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα·
- ι) «τεχνογνωσία»: σύνολο πρακτικών πληροφοριών μη κατοχυρωμένων με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που απορρέουν από την εμπειρία και τις δοκιμές του προμηθευτή, οι οποίες είναι απόρρητες, ουσιώδεις και σαφώς προσδιορισμένες· στο πλαίσιο αυτό, «απόρρητες» σημαίνει ότι η τεχνογνωσία, σαν σύνολο ή στη συγκεκριμένη διάταξη και συνδυασμό των στοιχείων της, δεν είναι γενικά γνωστή ή δεν είναι εύκολα προσιτή· «ουσιώδεις» σημαίνει ότι η τεχνογνωσία περιλαμβάνει πληροφορίες οι οποίες είναι αναγκαίες στον αγοραστή για τη χρήση, πώληση ή μεταπώληση των προϊόντων ή υπηρεσιών της σύμβασης· «σαφώς προσδιορισμένες» σημαίνει ότι η τεχνογνωσία πρέπει να περιγράφεται κατά τρόπο επαρκώς διεξοδικό ώστε να είναι δυνατό να διαπιστωθεί εάν πληροί τα κριτήρια του απορρήτου και του ουσιώδους·
- ια) «αγοραστής»: ανεξάρτητα αν πρόκειται για διανομέα ή επισκευαστή, περιλαμβάνει επιχείρηση η οποία πωλεί προϊόντα ή υπηρεσίες για λογαριασμό άλλης επιχείρησης·
- ιβ) «εξουσιοδοτημένος επισκευαστής»: πάροχος υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων εντός του συστήματος διανομής που έχει συσταθεί από τον προμηθευτή των αυτοκινήτων οχημάτων·
- ιγ) «ανεξάρτητος επισκευαστής»: πάροχος υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων ο οποίος δεν συμμετέχει στο σύστημα διανομής που έχει συσταθεί από τον προμηθευτή των αυτοκινήτων οχημάτων για τα οποία παρέχει υπηρεσίες επισκευής ή συντήρησης. Εξουσιοδοτημένος επισκευαστής εντός του δικτύου διανομής συγκεκριμένου προμηθευτή θεωρείται ότι είναι ανεξάρτητος επισκευαστής για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού εάν παρέχει υπηρεσίες επισκευής ή συντήρησης αυτοκινήτων, ως προς τα οποία δεν είναι μέλος του συστήματος διανομής του αντίστοιχου προμηθευτή·
- ιδ) «αυτοκίνητο όχημα»: αυτοκινούμενο όχημα με τρεις ή περισσότερους τροχούς που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί σε δημόσιους δρόμους·
- ιε) «επιβατικό αυτοκίνητο»: αυτοκίνητο όχημα που προορίζεται για τη μεταφορά επιβατών και περιλαμβάνει μέχρι οκτώ θέσεις επιπλέον της θέσης του οδηγού·

- ιστ) «ελαφρό επαγγελματικό όχημα»: αυτοκίνητο όχημα προοριζόμενο για μεταφορά αγαθών ή επιβατών, ανώτατου βάρους 3,5 τόνων· εάν ένα ελαφρό επαγγελματικό αυτοκίνητο όχημα πωλείται επίσης σε μοντέλο βάρους άνω των 3,5 τόνων, όλα τα μοντέλα αυτού του οχήματος θεωρούνται ελαφρά επαγγελματικά οχήματα·
- ιζ) «σειρά προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης»: το σύνολο των διαφόρων μοντέλων αυτοκινήτων οχημάτων που μπορεί να αγοράσει ο διανομέας από τον προμηθευτή·
- ιη) «αυτοκίνητο όχημα που αντιστοιχεί σε μοντέλο της σειράς προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης»: όχημα που αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας διανομής με άλλη επιχείρηση εντός του συστήματος διανομής που έχει δημιουργηθεί από τον κατασκευαστή ή με τη συναίνεσή του, και το οποίο:
- κατασκευάζει ή συναρμολογεί σε σειρά ο κατασκευαστής και
  - είναι όμοιο ως προς τη μορφή του αμαξώματος, την μετάδοση κίνησης, το πλαίσιο και τον τύπο μηχανής, με ένα αυτοκίνητο όχημα της σειράς προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης·
- ιθ) «ανταλλακτικά»: αγαθά που προορίζονται να τοποθετηθούν ή να συναρμολογηθούν σε αυτοκίνητο όχημα για να αντικαταστήσουν συστατικά μέρη του αυτοκινήτου, περιλαμβανομένων των αναγκαίων για τη λειτουργία του αυτοκινήτου λιπαντικών, με την εξαίρεση των καυσίμων·
- κ) «γνήσια ανταλλακτικά»: ανταλλακτικά της ίδιας ποιότητας με τα συστατικά που χρησιμοποιούνται για τη συναρμολόγηση του αυτοκινήτου οχήματος και τα οποία παράγονται με τις τυποποιημένες προδιαγραφές και διαδικασίες που καθορίζει ο κατασκευαστής του αυτοκινήτου οχήματος για την παραγωγή συστατικών μερών ή ανταλλακτικών για το οικείο αυτοκίνητο. Περιλαμβάνουν τα ανταλλακτικά που κατασκευάζονται στην ίδια γραμμή παραγωγής με τα εν λόγω συστατικά. Εφόσον δεν αποδεικνύεται το αντίθετο, τεκμαίρεται ότι πρόκειται για γνήσια ανταλλακτικά εάν ο κατασκευαστής των ανταλλακτικών πιστοποιεί ότι όλα αυτά τα μέρη είναι εφάμιλλης ποιότητας με τα συστατικά που χρησιμοποιήθηκαν για τη συναρμολόγηση του οικείου αυτοκινήτου οχήματος και κατασκευάστηκαν σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τα πρότυπα παραγωγής του κατασκευαστή του αυτοκινήτου οχήματος·
- κα) «ανταλλακτικά εφάμιλλης ποιότητας»: μόνον τα ανταλλακτικά που κατασκευάζονται από οποιαδήποτε επιχείρηση η οποία μπορεί ανά πάσα στιγμή να πιστοποιήσει ότι τα ανταλλακτικά αυτά έχουν την ίδια ποιότητα με τα συστατικά μέρη που χρησιμοποιήθηκαν για τη συναρμολόγηση των σχετικών αυτοκινήτων οχημάτων·
- κβ) «επιχειρήσεις του συστήματος διανομής»: ο κατασκευαστής και οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει ανατεθεί από τον κατασκευαστή ή με τη συγκατάθεση του η διανομή ή η επισκευή ή συντήρηση των προϊόντων της σύμβασης ή αντίστοιχων προϊόντων·
- κγ) «τελικός χρήστης»: περιλαμβάνει τις εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης, εκτός εάν η σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης προβλέπει μεταβίβαση κυριότητας ή δικαίωμα αγοράς του οχήματος πριν τη λήξη της.

2. Οι όροι «επιχείρηση», «προμηθευτής», «αγοραστής», «διανομέας» και «επισκευαστής» περιλαμβάνουν τις αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις.

«Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι:

- α) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία, άμεσα ή έμμεσα:
- i) έχει την εξουσία να ασκεί περισσότερο από το ήμισυ των δικαιωμάτων ψήφου, ή
  - ii) έχει την εξουσία να διορίζει περισσότερα από τα μισά μέλη του εποπτικού συμβουλίου, του διοικητικού συμβουλίου ή των οργάνων που εκπροσωπούν νόμιμα την επιχείρηση, ή
  - iii) έχει το δικαίωμα να διαχειρίζεται τις υποθέσεις της επιχείρησης·
- β) οι επιχειρήσεις που έχουν, σε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- γ) οι επιχειρήσεις στις οποίες μια από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο β) έχει, άμεσα ή έμμεσα, τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- δ) οι επιχειρήσεις στις οποίες ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη έχει, μαζί με μία ή περισσότερες από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) ή στις οποίες δύο ή περισσότερες από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις έχουν από κοινού τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α)·
- ε) οι επιχειρήσεις στις οποίες τα δικαιώματα ή οι εξουσίες που παρατίθενται στο στοιχείο α) κατέχονται από κοινού:
- i) από τα συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία ή από τις αντίστοιχες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), ή
  - ii) από ένα ή περισσότερα μέρη στη συμφωνία ή από μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις τους που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ), και ένα ή περισσότερα τρίτα μέρη.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Σύμφωνα με το άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης και με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 81 παράγραφος 1 της συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις κάθετες συμφωνίες, οι οποίες αφορούν τους όρους με τους οποίους τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να προμηθεύονται, να πωλούν ή να μεταπωλούν καινούργια αυτοκίνητα οχήματα, ανταλλακτικά αυτοκινήτων οχημάτων ή υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων.

Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται εφόσον οι κάθετες συμφωνίες περιλαμβάνουν κάθετους περιορισμούς.

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, η απαλλαγή που θεσπίζεται στην παρούσα παράγραφο αποκαλείται εφεξής «η απαλλαγή».

2. Η απαλλαγή εφαρμόζεται επίσης στις ακόλουθες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών:

- α) κάθετες συμφωνίες που έχουν συναφθεί μεταξύ μιας ένωσης επιχειρήσεων και των μελών της, ή μεταξύ μιας τέτοιας ένωσης και των προμηθευτών της, μόνον εφόσον όλα της τα μέλη είναι διανομείς αυτοκινήτων οχημάτων ή ανταλλακτικών για αυτοκίνητα οχήματα ή επισκευαστές αυτοκινήτων οχημάτων, και εφόσον κανένα μέλος της ένωσης, μαζί με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις του, δεν έχει συνολικό κύκλο εργασιών που υπερβαίνει τα 50

εκατομμύρια ευρώ· οι κάθετες συμφωνίες που συνάπτουν αυτές οι ενώσεις διέπονται από τον παρόντα κανονισμό, με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 81 στις οριζόντιες συμφωνίες μεταξύ των μελών της ένωσης ή στις αποφάσεις που λαμβάνει η ένωση·

β) κάθετες συμφωνίες που περιλαμβάνουν διατάξεις για τη μεταβίβαση στον αγοραστή ή την άσκηση από αυτόν δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, υπό τον όρο ότι οι διατάξεις αυτές δεν αποτελούν πρωταρχικό αντικείμενο των συμφωνιών και συνδέονται άμεσα με τη χρήση, πώληση ή μεταπώληση των προϊόντων ή υπηρεσιών από τον αγοραστή ή τους πελάτες του. Η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι οι εν λόγω διατάξεις δεν περιέχουν περιορισμούς του ανταγωνισμού που σχετίζονται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της σύμβασης και έχουν το ίδιο αντικείμενο ή αποτέλεσμα με κάθετους περιορισμούς μη απαλλασσόμενους βάσει του παρόντος κανονισμού.

3. Η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται στις κάθετες συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιζόμενων επιχειρήσεων.

Ωστόσο, η απαλλαγή εφαρμόζεται εάν ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις συνάπτουν μη αμοιβαία κάθετη συμφωνία και:

- α) ο αγοραστής έχει συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών που δεν υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ, ή
- β) ο προμηθευτής είναι παραγωγός και διανομέας προϊόντων, ενώ ο αγοραστής είναι διανομέας που δεν παράγει προϊόντα ανταγωνιστικά προς τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης, ή
- γ) ο προμηθευτής παρέχει υπηρεσίες σε πολλαπλά επίπεδα εμπορίου, ενώ ο αγοραστής δεν παρέχει ανταγωνιστικές υπηρεσίες στο επίπεδο εμπορίου στο οποίο αγοράζει τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.

Άρθρο 3

Γενικοί όροι

1. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2, 3, 4, 5, 6 και 7, η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι το μερίδιο αγοράς του προμηθευτή στην αγορά στην οποία πωλεί καινούργια αυτοκίνητα οχήματα, ανταλλακτικά για αυτοκίνητα οχήματα ή υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης δεν υπερβαίνει το 30 %.

Ωστόσο, το όριο μεριδίου αγοράς για την εφαρμογή της απαλλαγής ορίζεται σε 40 % για τις συμφωνίες που εισάγουν συστήματα ποσοτικής επιλεκτικής διανομής για την πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων.

Τα όρια μεριδίου αγοράς δεν εφαρμόζονται σε συμφωνίες που εισάγουν συστήματα ποιοτικής επιλεκτικής διανομής.

2. Στην περίπτωση των κάθετων συμφωνιών που περιέχουν υποχρεώσεις αποκλειστικής διάθεσης, η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι το μερίδιο του αγοραστή στην αγορά στην οποία προμηθεύεται τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης δεν υπερβαίνει το 30 %.

3. Η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η κάθετη συμφωνία που συνάπτεται με διανομέα ή επισκευαστή προβλέπει ότι ο προμηθευτής αποδέχεται τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από την κάθετη συμφωνία σε άλλο δια-

νομέα ή επισκευαστή στο σύστημα διανομής ο οποίος επιλέγεται από τον αρχικό διανομέα ή επισκευαστή.

4. Η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η κάθετη συμφωνία που συνάπτεται με διανομέα ή επισκευαστή προβλέπει ότι ένας προμηθευτής που επιθυμεί να κοινοποιήσει καταγγελία συμφωνίας πρέπει να αποστείλει την κοινοποίηση αυτή εγγράφως και να αναφέρει τους λεπτομερείς, αντικειμενικούς και διαφανείς λόγους που δικαιολογούν την καταγγελία της συμφωνίας, προκειμένου να αποφευχθούν περιπτώσεις στις οποίες ο προμηθευτής καταγγέλλει κάθετη συμφωνία με διανομέα ή επισκευαστή επειδή ο τελευταίος εφαρμόζει πρακτικές που δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο περιορισμών βάσει του παρόντος κανονισμού.

5. Η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η κάθετη συμφωνία που συνάπτει ο προμηθευτής καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων με διανομέα ή εξουσιοδοτημένο επισκευαστή προβλέπει:

- α) ότι η συμφωνία συνάπτεται για περίοδο πέντε ετών τουλάχιστον· στην περίπτωση αυτή, κάθε συμβαλλόμενο μέρος αναλαμβάνει να γνωστοποιήσει στο άλλο με προειδοποιητική προθεσμία τουλάχιστον έξι μηνών την πρόθεσή του να μην ανανεώσει τη συμφωνία, ή
- β) ότι η συμφωνία συνάπτεται για αόριστο χρόνο· στην περίπτωση αυτή, η προειδοποιητική προθεσμία για την κανονική λύση της συμφωνίας πρέπει να είναι τουλάχιστον δύο χρόνια και για τα δύο μέρη, η προθεσμία αυτή μειώνεται τουλάχιστον σε ένα έτος εφόσον:
  - i) ο προμηθευτής υποχρεούται εκ του νόμου ή με ειδική συμφωνία να καταβάλει αποζημίωση κατά τη λύση της συμφωνίας, ή εφόσον
  - ii) ο προμηθευτής τερματίζει τη συμφωνία προκειμένου να προβεί σε αναγκαία αναδιοργάνωση του συνόλου ή ουσιαστικού μέρους του δικτύου.

6. Η απαλλαγή εφαρμόζεται υπό τον όρο ότι η κάθετη συμφωνία παρέχει σε καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη το δικαίωμα να παραπέμψει τις διαφορές που σχετίζονται με την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων σε ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα ή διαιτητή. Τέτοιες διαφορές μπορούν, μεταξύ άλλων, να αφορούν:

- α) τις υποχρεώσεις διάθεσης·
- β) τον καθορισμό ή την επίτευξη στόχων για τις πωλήσεις·
- γ) την τήρηση απαιτήσεων για τα αποθέματα·
- δ) την τήρηση υποχρέωσης για προμήθεια ή χρήση οχημάτων για επίδειξη·
- ε) τους όρους για την πώληση διαφορετικών σημάτων·
- στ) το κατά πόσο μια απαγόρευση δραστηριοποίησης σε μη εγκεκριμένο τόπο εγκατάστασης περιορίζει τη δυνατότητα του διανομέα αυτοκινήτων οχημάτων, εκτός επιβατικών ή ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων, να επεκτείνει τις δραστηριότητές του·
- ζ) το κατά πόσον η λύση της συμφωνίας δικαιολογείται από τους λόγους που αναφέρονται στην κοινοποίηση.

Το δικαίωμα που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο ισχύει με την επιφύλαξη του δικαιώματος κάθε αντισυμβαλλόμενου μέρους να προσφύγει στα εθνικά δικαστήρια.

7. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, το μερίδιο αγοράς που κατέχεται από τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο ε) κατανέμεται ισομερώς μεταξύ όλων των επιχειρήσεων που έχουν τα δικαιώματα ή τις εξουσίες που παρατίθενται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α).

Άρθρο 4

Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας

(Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας στην πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων, υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης ή ανταλλακτικών)

1. Η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται στις κάθετες συμφωνίες οι οποίες, άμεσα ή έμμεσα, μεμονωμένα ή σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες που υπόκεινται στον έλεγχο των μερών έχουν ως αντικείμενο:

- α) τον περιορισμό της δυνατότητας του διανομέα ή επισκευαστή να καθορίζει την τιμή πώλησης, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή να επιβάλλει μέγιστη τιμή πώλησης ή να συστήνει τιμή πώλησης, εφόσον αυτό δεν ισοδυναμεί με επιβολή σταθερής ή ελάχιστης τιμής πώλησης ως αποτέλεσμα πιέσεων που ασκεί ή κινήτρων που παρέχει ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση·
- β) τον περιορισμό της περιοχής στην οποία ή των πελατών στους οποίους ο διανομέας ή επισκευαστής μπορεί να πωλεί τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της σύμβασης· ωστόσο, η απαλλαγή εφαρμόζεται:
  - i) στον περιορισμό των ενεργητικών πωλήσεων στην περιοχή ή ομάδα πελατών που έχει παραχωρηθεί αποκλειστικά στον προμηθευτή ή που ο προμηθευτής έχει παραχωρήσει αποκλειστικά σε άλλο διανομέα ή επισκευαστή, εφόσον ο περιορισμός αυτός δεν περιορίζει επίσης τις πωλήσεις των πελατών του διανομέα ή επισκευαστή,
  - ii) στον περιορισμό των πωλήσεων σε τελικούς χρήστες από έναν διανομέα που δραστηριοποιείται στο επίπεδο της χονδρικής πώλησης,
  - iii) στον περιορισμό των πωλήσεων καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων και ανταλλακτικών σε μη εξουσιοδοτημένους διανομείς από τα μέλη συστήματος επιλεκτικής διανομής σε αγορές στις οποίες εφαρμόζεται η επιλεκτική διανομή, με την επιφύλαξη των διατάξεων του στοιχείου θ),
  - iv) στον περιορισμό της δυνατότητας του αγοραστή να πωλεί εξαρτήματα που του διατίθενται για ενσωμάτωση, σε πελάτες που θα τα χρησιμοποιήσουν για την παραγωγή ίδιου τύπου προϊόντων με αυτά του προμηθευτή·
- γ) τον περιορισμό των αμοιβαίων προμηθειών μεταξύ διανομέων ή επισκευαστών σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, συμπεριλαμβανομένης της περιπτώσεως μεταξύ διανομέων ή επισκευαστών που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικά επίπεδα εμπορίου·
- δ) τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων καινούργιων επιβατικών ή ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων, ανταλλακτικών για οποιοδήποτε αυτοκίνητο όχημα ή υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης για οποιοδήποτε αυτοκίνητο όχημα σε τελικούς χρήστες από μέλη συστήματος επιλεκτικής διανομής που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο της λιανικής πώλησης στις αγορές όπου χρησιμοποιείται επιλεκτική διανομή. Η απαλλαγή εφαρμόζεται στις συμφωνίες που απαγορεύουν σε μέλος συστήματος επιλεκτικής διανομής να δραστηριοποιείται σε μη εγκεκριμένο τόπο εγκατάστασης. Ωστόσο, η εφαρμογή της απαλλαγής στην απαγόρευση αυτή υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 5 παράγραφος 2 στοιχείο β)·

ε) τον περιορισμό των ενεργητικών ή παθητικών πωλήσεων καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων εκτός των επιβατικών και των ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων σε τελικούς χρήστες από μέλη συστήματος επιλεκτικής διανομής που δραστηριοποιούνται στο επίπεδο της λιανικής πώλησης σε αγορές στις οποίες χρησιμοποιείται επιλεκτική διανομή, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή να απαγορεύει σε ένα μέλος του συστήματος αυτού να πραγματοποιεί πωλήσεις από μη εγκεκριμένο τόπο εγκατάστασης·

(Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας που αφορούν μόνο την πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων)

- στ) τον περιορισμό της δυνατότητας του διανομέα να πωλήσει καινούργες αυτοκίνητο όχημα που αντιστοιχεί σε μοντέλο της σειράς προϊόντων της σύμβασης·
- ζ) τον περιορισμό της δυνατότητας του διανομέα να αναθέτει υπεργολαβίες για την παροχή υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης σε εξουσιοδοτημένους επισκευαστές, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή να απαιτεί από το διανομέα να γνωστοποιεί στους τελικούς χρήστες το όνομα και τη διεύθυνση του ή των εν λόγω εξουσιοδοτημένων επισκευαστών πριν από τη σύναψη της σύμβασης πώλησης και, εάν ορισμένοι από αυτούς τους εξουσιοδοτημένους επισκευαστές δεν είναι εγκατεστημένοι πλησίον του σημείου πώλησης, να γνωστοποιεί επίσης στους τελικούς χρήστες την απόσταση του ή των εν λόγω συνεργείων επισκευών από το σημείο πώλησης· ωστόσο, η επιβολή της υποχρέωσης αυτής είναι δυνατή μόνον εάν παρόμοια υποχρέωση επιβάλλεται και στους διανομείς των οποίων το συνεργείο επισκευών δεν βρίσκεται στις ίδιες εγκαταστάσεις με το σημείο πώλησης·

(Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας που αφορούν μόνο την πώληση υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης και την πώληση ανταλλακτικών)

- η) τον περιορισμό της δυνατότητας του εξουσιοδοτημένου επισκευαστή να ασκεί άλλες δραστηριότητες εκτός από την παροχή υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης και τη διανομή ανταλλακτικών·
- θ) τον περιορισμό των πωλήσεων ανταλλακτικών για αυτοκίνητα οχήματα από μέλη συστήματος επιλεκτικής διανομής σε ανεξάρτητους επισκευαστές που χρησιμοποιούν τα ανταλλακτικά αυτά για την επισκευή και συντήρηση αυτοκινήτων οχημάτων·
  - i) τον περιορισμό που συμφωνείται μεταξύ ενός προμηθευτή γνήσιων ανταλλακτικών ή ανταλλακτικών εφάμιλλης ποιότητας, εργαλείων επισκευής ή διαγνωστικού και λοιπού εξοπλισμού και ενός κατασκευαστή αυτοκινήτων οχημάτων, με τον οποίο περιορίζεται η δυνατότητα του προμηθευτή να πωλεί αυτά τα προϊόντα ή αυτές τις υπηρεσίες σε εξουσιοδοτημένους ή ανεξάρτητους διανομείς, σε εξουσιοδοτημένους ή ανεξάρτητους επισκευαστές ή σε τελικούς χρήστες·
- ια) τον περιορισμό της δυνατότητας ενός διανομέα ή εξουσιοδοτημένου επισκευαστή να προμηθεύεται γνήσια ανταλλακτικά ή ανταλλακτικά εφάμιλλης ποιότητας από τρίτη επιχείρηση της επιλογής του και να τα χρησιμοποιεί για την επισκευή ή συντήρηση αυτοκινήτων οχημάτων, με την επιφύλαξη της δυνατότητας του προμηθευτή καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων να απαιτεί τη χρησιμοποίηση γνήσιων ανταλλακτικών που προμηθεύει ο ίδιος για τις επισκευές που πραγματοποιούνται υπό καθεστώς εγγύησης, τη δωρεάν εξυπηρέτηση και τις εργασίες σε περίπτωση ανάκλησης ελαττωματικών αυτοκινήτων οχημάτων·

ιβ) τον περιορισμό που συμφωνείται μεταξύ ενός κατασκευαστή αυτοκινήτων οχημάτων που χρησιμοποιεί συστατικά μέρη για την αρχική συναρμολόγηση αυτοκινήτων οχημάτων και του προμηθευτή των συστατικών μερών, με τον οποίο περιορίζεται η δυνατότητα του τελευταίου να επιθέτει το εμπορικό του σήμα ή λογότυπο σε ορατό σημείο επί των συστατικών μερών ή επί των ανταλλακτικών.

2. Η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται εάν ο προμηθευτής αυτοκινήτων οχημάτων αρνείται να παράσχει σε ανεξάρτητους φορείς πρόσβαση σε τεχνικές πληροφορίες, διαγνωστικό και λοιπό εξοπλισμό, εργαλεία, περιλαμβανομένου του αναγκαίου λογισμικού, ή την κατάρτιση που απαιτείται για την επισκευή και συντήρηση των αυτοκινήτων οχημάτων ή για την εφαρμογή μέτρων περιβαλλοντικής προστασίας.

Η πρόσβαση αυτή πρέπει να περιλαμβάνει ιδίως την απεριόριστη χρήση των συστημάτων ηλεκτρονικού ελέγχου και διάγνωσης ενός αυτοκινήτου οχήματος, τον προγραμματισμό αυτών των συστημάτων με τις πρότυπες διαδικασίες του προμηθευτή, τις οδηγίες για τον τρόπο επισκευής και για την κατάρτιση και τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για τη χρησιμοποίηση εργαλείων και εξοπλισμού διάγνωσης και συντήρησης.

Η πρόσβαση πρέπει να παρέχεται στους ανεξάρτητους φορείς χωρίς διακρίσεις, άμεσα και με τρόπο ανάλογο προς τις ανάγκες τους, ενώ οι πληροφορίες πρέπει να παρέχονται με μορφή που επιτρέπει τη χρησιμοποίησή τους. Εάν το σχετικό αγαθό καλύπτεται από δικαίωμα διανοητικής ιδιοκτησίας ή συνιστά τεχνογνωσία, η πρόσβαση δεν μπορεί να απαγορευθεί με καταχρηστικό τρόπο.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως «ανεξάρτητοι φορείς» νοούνται οι επιχειρήσεις που συμμετέχουν άμεσα ή έμμεσα στην επισκευή και συντήρηση αυτοκινήτων, και ιδίως οι ανεξάρτητοι επισκευαστές, οι κατασκευαστές εξοπλισμού ή εργαλείων επισκευής, οι ανεξάρτητοι διανομείς ανταλλακτικών, οι εκδότες τεχνικών εντύπων, οι λέσχες αυτοκινήτου, οι φορείς παροχής οδικής βοήθειας, οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες τεχνικής επιθεώρησης και δοκιμής και οι φορείς που παρέχουν υπηρεσίες κατάρτισης στους επισκευαστές.

Άρθρο 5

Ειδικοί όροι

1. Όσον αφορά την πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων, υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης ή ανταλλακτικών, η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες υποχρεώσεις που περιέχονται σε κάθετες συμφωνίες:

- α) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση μη ανταγωνισμού·
- β) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση που περιορίζει τη δυνατότητα ενός εξουσιοδοτημένου επισκευαστή να παρέχει υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης αυτοκινήτων οχημάτων ανταγωνιζόμενων προμηθευτών·
- γ) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση που εμποδίζει τα μέλη συστήματος διανομής να πωλούν αυτοκίνητα οχήματα ή ανταλλακτικά συγκεκριμένων ανταγωνιζόμενων προμηθευτών ή να παρέχουν υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης για αυτοκίνητα οχήματα συγκεκριμένων ανταγωνιζόμενων προμηθευτών·

δ) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση που εμποδίζει τον διανομέα ή τον εξουσιοδοτημένο επισκευαστή, μετά τη λύση της συμφωνίας, να παράγει, να αγοράζει, να πωλεί ή να μεταπωλεί αυτοκίνητα οχήματα ή να παρέχει υπηρεσίες επισκευής ή συντήρησης.

2. Όσον αφορά την πώληση καινούργιων αυτοκινήτων οχημάτων, η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται στις ακόλουθες υποχρεώσεις που περιέχονται σε κάθετες συμφωνίες:

- α) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση που εμποδίζει τον λιανοπωλητή να πωλεί υπηρεσίες χρηματοδοτικής μίσθωσης σχετιζόμενες με προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης ή με αντίστοιχα προϊόντα·
- β) κάθε άμεση ή έμμεση υποχρέωση που επιβάλλεται σε οποιοδήποτε διανομέα επιβατικών αυτοκινήτων οχημάτων ή ελαφρών εμπορικών οχημάτων σε σύστημα επιλεκτικής διανομής, η οποία περιορίζει τη δυνατότητά του να εγκαθιστά πρόσθετα σημεία πώλησης ή παράδοσης σε άλλες τοποθεσίες εντός της κοινής αγοράς στις οποίες εφαρμόζεται επιλεκτική διανομή.

3. Όσον αφορά τις υπηρεσίες επισκευής και συντήρησης ή την πώληση ανταλλακτικών, η απαλλαγή δεν εφαρμόζεται σε καμία άμεση ή έμμεση υποχρέωση ως προς τον τόπο εγκατάστασης ενός εξουσιοδοτημένου επισκευαστή σε περίπτωση επιλεκτικής διανομής.

Άρθρο 6

Άρση του ευεργετήματος της εφαρμογής του κανονισμού

1. Η Επιτροπή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 19/65/ΕΟΚ, να άρει το ευεργέτημα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού εάν σε συγκεκριμένη περίπτωση διαπιστώσει ότι οι κάθετες συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός έχουν επιπτώσεις που δεν συμβιβάζονται με τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 81 παράγραφος 3 της συνθήκης, και ιδίως εάν:

- α) η πρόσβαση ή ο ανταγωνισμός στις οικείες αγορές περιορίζονται σημαντικά από τις σωρευτικές επιπτώσεις παράλληλων δικτύων παρόμοιων κάθετων περιορισμών που εφαρμόζονται από ανταγωνιζόμενους προμηθευτές ή αγοραστές, ή
- β) ο ανταγωνισμός περιορίζεται σε αγορά στην οποία ένας προμηθευτής δεν υπόκειται σε πραγματικό ανταγωνισμό εκ μέρους άλλων προμηθευτών, ή
- γ) οι τιμές ή οι όροι διάθεσης για τα προϊόντα της σύμβασης ή για αντίστοιχα προϊόντα διαφέρουν σημαντικά μεταξύ γεωγραφικών αγορών, ή
- δ) σε μια γεωγραφική αγορά εφαρμόζονται τιμές ή όροι πώλησης που συνιστούν διάκριση.

2. Όταν σε συγκεκριμένη περίπτωση οι κάθετες συμφωνίες στις οποίες εφαρμόζεται η απαλλαγή έχουν αποτελέσματα ασυμβίβαστα με τις απαιτήσεις του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης στο έδαφος κράτους μέλους ή σε τμήμα αυτού που έχει όλα τα χαρακτηριστικά χωριστής γεωγραφικής αγοράς, η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους δύναται να άρει το ευεργέτημα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού σε αυτό το έδαφος, υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1.

Άρθρο 7

Μη εφαρμογή του κανονισμού

1. Σύμφωνα με το άρθρο 1α του κανονισμού αριθ. 19/65/ΕΟΚ, η Επιτροπή δύναται, εφόσον παράλληλα δίκτυα παρόμοιων κάθεται περιορισμών καλύπτουν πάνω από το 50 % της οικείας αγοράς, να κηρύξει με κανονισμό ανεφάρμοστο τον παρόντα κανονισμό στις κάθετες συμφωνίες που περιέχουν ειδικούς περιορισμούς που αφορούν την αγορά αυτή.

2. Ο κανονισμός που θεσπίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 αρχίζει να ισχύει ένα έτος τουλάχιστον μετά την έκδοσή του.

Άρθρο 8

Υπολογισμός του μεριδίου αγοράς

1. Τα μερίδια αγοράς που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, υπολογίζονται:

- α) για τη διανομή καινούργων αυτοκινήτων οχημάτων, με βάση τον όγκο των πωλήσεων στην αγορά προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης και αντίστοιχων προϊόντων που πωλεί ο προμηθευτής, μαζί με οποιαδήποτε άλλα προϊόντα που πωλεί ο προμηθευτής και θεωρούνται εναλλάξιμα ή υποκατάστατα για τον αγοραστή λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται·
- β) για τη διανομή ανταλλακτικών, με βάση την αξία των προϊόντων της σύμβασης και των άλλων προϊόντων που πωλεί ο προμηθευτής, καθώς και κάθε άλλο προϊόν που πωλεί ο προμηθευτής και το οποίο ο αγοραστής θεωρεί εναλλάξιμο ή υποκατάστατο λόγω των χαρακτηριστικών του, των τιμών του και της χρήσης για την οποία προορίζεται·
- γ) για την παροχή υπηρεσιών επισκευής και συντήρησης, με βάση την αξία των υπηρεσιών της σύμβασης που έχουν παράσχει τα μέλη του δικτύου διανομής του προμηθευτή, μαζί με όσες άλλες υπηρεσίες που παρείχαν τα μέλη αυτά θεωρούνται εναλλάξιμες ή υποκατάστατες από τον αγοραστή λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης για την οποία προορίζονται.

Εάν τα κατ' όγκο στοιχεία τα οποία απαιτούνται για τους υπολογισμούς αυτούς δεν είναι διαθέσιμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα κατ' αξία στοιχεία ή αντίστροφα. Εάν τα στοιχεία αυτά δεν είναι διαθέσιμα, μπορούν να χρησιμοποιηθούν εκτιμήσεις που βασίζονται σε άλλες αξιόπιστες πληροφορίες της αγοράς. Για τους σκοπούς του άρθρου 3 παράγραφος 2, κατά τον υπολογισμό του μεριδίου αγοράς χρησιμοποιούνται είτε ο όγκος ή η αξία, αντίστοιχα, των πραγματοποιούμενων αγορών είτε σχετικές εκτιμήσεις.

2. Για την εφαρμογή των ορίων μεριδίου αγοράς 30 και 40 % που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) το μερίδιο αγοράς υπολογίζεται με βάση τα στοιχεία για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος·

- β) το μερίδιο αγοράς περιλαμβάνει προϊόντα ή υπηρεσίες που διατίθενται για πώληση σε ενοποιημένους διανομείς·

- γ) εάν το μερίδιο αγοράς δεν είναι αρχικά υψηλότερο από το 30 ή 40 %, αντίστοιχα, αλλά αυξάνεται στη συνέχεια πάνω από το όριο αυτό χωρίς όμως να υπερβεί το 35 ή 45 %, αντίστοιχα, η απαλλαγή εξακολουθεί να εφαρμόζεται για διάστημα δύο συνεχών ημερολογιακών ετών μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά υπέρβαση του ορίου του 30 ή 40 %, αντίστοιχα·

- δ) εάν το μερίδιο αγοράς δεν είναι αρχικά υψηλότερο από το 30 ή 40 %, αντίστοιχα, αλλά αυξάνεται στη συνέχεια πάνω από το 35 ή 45 %, αντίστοιχα, η απαλλαγή εξακολουθεί να ισχύει επί ένα ημερολογιακό έτος μετά το έτος κατά το οποίο σημειώθηκε για πρώτη φορά υπέρβαση του ορίου του 30 ή 40 %, αντίστοιχα·

- ε) τα ευεργετήματα των στοιχείων γ) και δ) δεν μπορούν να συνδυαστούν κατά τρόπο ώστε η περίοδος ισχύος της απαλλαγής να υπερβαίνει τα δύο ημερολογιακά έτη.

Άρθρο 9

Υπολογισμός του κύκλου εργασιών

1. Για τον υπολογισμό των ποσών του συνολικού ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) και παράγραφος 3 στοιχείο α), αντίστοιχα, προστίθεται ο κύκλος εργασιών που πραγματοποίησε κατά την προηγούμενη διαχειριστική χρήση το ενδιαφερόμενο μέρος στην κάθετη συμφωνία και ο κύκλος εργασιών των συνδεδεμένων επιχειρήσεων του για όλα τα προϊόντα και υπηρεσίες, εκτός φόρων και λοιπών επιβαρύνσεων. Κατά τον υπολογισμό αυτό δεν λαμβάνονται υπόψη οι συναλλαγές μεταξύ του συμβαλλόμενου μέρους στην κάθετη συμφωνία και των συνδεδεμένων επιχειρήσεων του ή μεταξύ των συνδεδεμένων επιχειρήσεων του.

2. Η απαλλαγή εξακολουθεί να ισχύει εάν, για οποιαδήποτε περίοδο δύο συνεχόμενων διαχειριστικών χρήσεων, η υπέρβαση του ορίου για τον συνολικό ετήσιο κύκλο εργασιών δεν είναι μεγαλύτερη από 10 %.

Άρθρο 10

Μεταβατική περίοδος

Η απαγόρευση του άρθρου 81 παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται από την 1η Οκτωβρίου 2002 έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2003 στις ισχύουσες στις 30 Σεπτεμβρίου 2002 συμφωνίες που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής του παρόντος κανονισμού, αλλά πληρούν τις προϋποθέσεις απαλλαγής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1475/95.

Άρθρο 11

Παρακολούθηση και έκθεση αξιολόγησης

1. Η Επιτροπή παρακολουθεί συστηματικά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ιδιαίτερα όσον αφορά τις επιπτώσεις του:

- α) στον ανταγωνισμό στις λιανικές πωλήσεις αυτοκινήτων οχημάτων και στην παροχή εξυπηρέτησης μετά την πώληση στην κοινή αγορά ή ουσιαστικά τμήματά της·
- β) στη δομή και το επίπεδο συγκέντρωσης της διανομής αυτοκινήτων οχημάτων και οποιοσδήποτε επιπτώσεις προκύπτουν για τον ανταγωνισμό.

2. Η Επιτροπή συντάσσει έκθεση επί του παρόντος κανονισμού το αργότερο έως τις 31 Μαΐου 2008 λαμβάνοντας, ιδίως, υπόψη τους όρους του άρθρου 81 παράγραφος 3.

Άρθρο 12

Έναρξη και λήξη ισχύος

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την 1η Οκτωβρίου 2002.
2. Το άρθρο 5 παράγραφος 2 στοιχείο β) εφαρμόζεται από την 1η Οκτωβρίου 2005.
3. Ο παρών κανονισμός λήγει στις 31 Μαΐου 2010.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 31 Ιουλίου 2002.

Για την Επιτροπή
Mario MONTI
Μέλος της Επιτροπής